GAZETA KRAKOWSKA

Nro 103.

Z KRKOWA DNIA 24 GRUDNIA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

— *Z Krakowa.* —

W dalszym ciągu *szóstego posiedzenia Seymu* Rzeczypospolitey Krakowskiey dnia 11 Grudnia 1820. Izba Prawodawcza zajęła się wyborem Członka do Wielkiey Rady Uniwersytetu Jagiellońskiego z osób teraźnieyszy Seym składaiących.

JW. Reprezentant Kryspin Hr. Zeliński podał za Kandydata na Członka Wielkiey Rady Uniwersytetu JW. Franciszka Piekarskiego Vice Prezesa Sądu Appellacyinego iako Reprezentanta nadzwyczaynego Seymu Prawodawczego. JW. Repr. Gawroński wywodząc, że wszystkie Członki teraźnieyszą Reprezentacyą składaiące są Kandydatami na Członka do wielkiey Rady wybrać się maiącego, proponował z swey strony JW. Reprezentanta Mąkólskiego i utrzymywał, że Delegowani Senatorowie nie powinniby należeć do Kandydacyi, gdy z Senatorów iuż ieden zasiada w Wielkiey Radzie Uniwersytetu. JW. Reprezentant Józef Hr. Szembek dowodził, iż wybór w mowie będącego Członka Wielkiey Rady Uniwersytetu ograniczać się winien do Członków teraźnieyszey reprezentacyi i w tym porządku uważał przyciwnym Konstytucyi umieszczenie w kandydacyą W. Piekarskiego iako powiększaiącego liczbę Członków Reprezentacyi Konstytucyią oznaczoną. Tegóż zdania był JW. Repr. Mąkolski przedstawiaiąc, że zgromadzenia Gminne stanowiąc Reprezentanta są w tym względzie inicyatywą, ile tym wiadomy obiór członka W. Rady Uniwersytetu służył za zasadę w wyborze na Reprezentanta będącego oraz kandydatem na członka Wielkiey Rady Uniwersytetu. JW. Reprezentant Kryspin Hr. Zeliński obstaiąc przy propozycyi JW. Piekarskiego, żądał decyzyi Izby odpowiadaiąc przytym JW. Reprezentantom Mąkolskiemu, że w akcie zwołuiącym zgromadzenia Gminne nie było wzmianki o wyborze członka Wielkiey Rady Uniwersytetu i Statut urządzaiący Uniwersytet nie obeymuie przepisów aby wybór ograniczał się do członków Seymu, uważał przeto, że JW. Piekarski może bydź kandydatem, tym więcey gdy iest członkiem Seymu Prawodawczego. JW. Reprezentant Kozłowski zwracaiąc uwagę na attrybucye

zawieszonego Seymu Prawodawczego, którego iest członkiem JW. Piekarski, i uważając te za oddzielne zwyczaynym Seymom, wniósł umieszczenie JW. Piekarskiego w kandydacyą za przeciwne Konstytucyi żądaiąc, aby JW. Marszałek z przepisu Statutu urządzaiącego zgromadzenia polityczne przedstawił zaszłą okoliczność Rządzącemu Senatowi. JW. Reprezentant Mąkolski sprzeciwiaiąc się przedstawieniu Senatowi uważał, iż w narodzie konstytucyinym nie ma Magistratury tłumaczącey prawa. Tegoż zdania był JW. Reprezentant Sołtykowicz i dowodził, że decyzya wprowadzonego przedmiotu nal ży do Izby Prawodawczey iako nie odnoszącego się bynaymniey do Konstytucyi ani Statutu urządzaiącego zgromadzenia polityczne, lecz wypływaiącego z Statutu urządzaiącego Uniwersytet, któren nie iest Konstytucyą i do tego o'mawny taż sama Rada ma służące prawo, żądaiąc aby sama Izba Prawodawcza z Art. 112 i 113 Statutu organicznego większością głosów orzekła czyli Członek zawieszonego Seymu Prawodawczego może bydź Kandydatem na członka w Radzie Uniwersytetu lub nie? JW. Reprezentant Słotwiński z Art. 112 i 113 Statutu urządzaiącego zgromadzenia polityczne uważał potrzebę opinii kommissyi kwalifikacyiney co do prezentowanego Kandydata, któren okazać winien kwalifikacyą. JW. Reprezentant Mąkolski utrzymywał, że nie iest potrzebna kwalifikacyia bo sama dostoyność Reprezentanta stanowi kwalifikacyią, a wybór zaufanie publiczne. Po głosach JW. Reprezentanta Soczyńskiego który utrzymywał, iż decyzyia czy JW. Piekarski ma bydź kandydatem iako nie obrażaiąca Konstytucyi iest udziałem Izby i zastrzegł sobie, ażeby z art. 70 Statutu odsyłanie do Senatu nie następowało. Przymówieniu się JW. Reprezentanta Librowskiego, że członek nadzwyczaynego Seymu nie może bydź kandydatem, zwróceniu nakoniec uwagi przez JW. Delegowanego Senatora Kucieńskiego, że z art. 70 Statutu Organicznego potrzebna iest decyzyia Senatu, JW. Marszałek oświadczył zaszłą wątpliwość przedstawić Senatowi dla decyzyi podług art. 70 i 71 Statutu urządzaiącego zgromadzenia polityczne.

JW. JX. Kudrewicz Delegowany z Akademii z powodu, iż Senat Rządzący uchwałą z d. 2 Sierpnia r. b. na przedstawienie Kapituły Katedralney Krakowskiey przyznał iey na własność dochody od 1 Czerwca 1818 r. z czterech prebend exkamerowanych na fundusz dla 4 Kanoników, do których Akademii służy prawo prezentowania przypadaiące, a przytym postanowił, aby na przypadek zeyścia lub rezygnacyi którey bądź z 4 Kanoniów do szafunku Akademii Krakowskiey zostawionych, dochody iey nie iuż do Kassy Akademickiey, lecz pod zarząd Prokuratoryi kapituły aż do nowego onych obsadzenia wpływały, dowodził niestósowność tego urządzenia przez zmnieyszenie funduszu publicznego, a zwiększenie prywatnego takim co do kapituły uważał, i żądał zwrotu funduszów do Kassy publiczney. JW. JX. Paszkowicz Delegowany z kapituły odpowiadaiąc na powyższy wniosek mówił, że lubo exkameracyia wspomnionych prebend nastąpiła na rzecz Kapituły, fundusze iednak pobieraią członki Akademii

dowodził przytym prawo służące w tym względzie Kapitule, która w przypadku śmierci lub rezygnacyi członka Akademii co do obowiązków zastępuie Go. JW. Delegowany Senatór Kucieński co do wzmiankowanego przez JW. JX. Kudrewicza postanowienia Senatu odwołał się do powołanych w tymże zasad, które usprawiedliwiają toż postanowienie. Izba Prawodawcza wniosek JW. Reprezentanta JX. Kudrewicza po ułożeniu na piśmie Senatowi złożyć postanowiła.

Na siódmym Posiedzeniu Seymu dnia 12 Grudnia 1820 roku czytane były dalsze Proiekta od Senatu nadesłane.

1) O urządzaniu wolności handlu. 2) Względem nadania mocy hipoteki i exekucyi kontraktom przez Kommissyą Włościańską względnie dzierżaw wieczystych wydawanym 3) Rozciągaiący rygór kary pieniężney na Opiekunów w spisaniu Inwentarzy spadkowych opieszałych. 4) Przywracaiący opłaty stępla do Aktow dobrey woli przez Obywateli Królestwa Polskiego przed Notaryuszami Wolnego Miasta Krakowa zeznanowanych. Proiekta te odesłane zostały właściwym Kommissyom Seymowym do opinii. Względzie proiektu o urządzeniu wolności handlu, JW. Reprezentant Soczyński przymawiaiąc się, uważał ten za ubliżaiący Art. 7 Konstytucyi z powodu, iż przypuszcza do kongregacyi kupieckiey Starozakonnych, którym prawa polityczne nie służą.

JW. JX. Paszkowicz delegowany z Kapituły odczytał swą odpowiedź na Uwagi JW. Reprezentanta Nowakowskiego co do proiektu zniesienia Subsidium charitativum, która Kommissyi Skarbowey do urzędowego użycia oddaną została.

JW. Reprezentant Nowakowski zastrzegł sobie odpowiedzenie na głos JW. JX. Paszkowicza przy wprowadzeniu pod decyzyią Izby proiektu.

JW. Reprezentant Sołtykowicz złożył ponowioną petycyą klasztoru PP. Dominikanek na Gródku o uwolnienie od podatków, którą Izba Prawodawcza Senatowi Rządzącemu przesłać postanowiła. JW Reprezentant Soczyński przedstawiaiąc potrzebę decyzyi Izby co do inexigibiliów wniósł, iż względnie tych inicyatywy Senatu nie masz nadesłaney.

JW. Delegowany Senatór Kucieński zawiadomił Izbę, iż wykaz inexigibiliów, iest dołączony przy rachunkach Izbie Prawodawczey od Senatu przesłanych, przy rozpoznawaniu których i ukwalifikowaniu przez Kommissyą Skarbową, gdy zaydzie potrzeba oddzielney iniciatywy Senatu takową uzupełni. JW. Reprezentant Lipczyński z względu, iż inexigibilia stanowią materyą Skarbową dowodził, że inicyatywa iest potrzebną, a gdy nie została przesłaną do 4 dnia posiedzeń Seymu, przeto zostanie bez skuteczną; tegoż zdania był JW. Reprezentant Siemoński i dowodził z konstytucyi niemożność przyięcia proiektu Skarbowego po 4 dniu posiedzeń.

JW. Reprezentant Słotwiński przedstawiaiąc zadosyć uczynienie Senatu co do inexigibiliów, przez dołączenie wykazu tych przy rachunkach i uważaiąc to za proiekt dowodził, iż przyięcie inicyatywy co do inexigibiliów może mieć mieysce i po 4 dniu posiedzeń Seymu, gdyż każdemu Obywatelowi służy wolność zanoszenia żądań do Izby, a lud uciśniony ma prawo do

obrony reprezentacyi Narodu. — JW. Marszałek odwołał się do postanowienia Izby na poprzedzaiących posiedzeniach odnoszącego się: że przepis podawania naypóźniey w 4 dniu posiedzeń proiektów Skarbowych tycze się tylko Senatu, a Izba Prawodawcza znayduiąc proiekt dążący do dobra Kraiu nie ma tego ograniczenia, oako miec JW. Delegowany Senator Kucieński z służący sobie iako Reprezentantowi władzy, wniósł proiekt o zażądaniu od Senatu inicyatywy umorzenia inexigibiljów i ten na piśmie złożyć oświadczył. Izba Prawodawcza proiekt ten Senatowi posłać postanowiła.

Na osmym Posiedzeniu Seymu dnia 13 Grudnia 1820 r. JW. Reprezentant Mąkolski wyliczaiąc uciążliwości podatku osobistego szczególniey uboższą klassę mieszkańców dotykaiącego, uczynił wniosek o wezwanie Rządzącego Senatu aby zmieniaiąc zasady tego podatku co do ustanowienia iedney tylko opłaty na osobę aczkolwiek kilka maiącą zarobków lub dochodów i nie przestaiąc na przyiętym maximum 200 złp. od każdego oddzielnego zarobku lub dochodu ustanowił opłatę taką iaką poiedyńcze posiadaiący dochody opłacaią. Po przymówieniu się JW. Reprez: Soczyńskiego, który w tym względzie odwołał się do swego proiektu na przeszłorocznym Seymie wniesionego z odmianą, aby maximum nie było ograniczane." Izba Prawodawcza wniosek JW. Reprezentanta Mąkolskiego Senatowi przesłać postanowiła.

Następnie Sekretarz Seymowy czytał odpowiedź Rządzącego Senatu na wniosek JW. Reprezentanta Siemońskiego co do zamienienia w prawo reskryptu Nayiaśnieyszych Trzech Protektorów tyczący się władzy Reprezentacyi w stanowieniu budżetu pod dniem 21 Maia 1817 wydanego, w którey odpowiedzi Senat oświadczył, iż co się tycze tego reskryptu równie iak poźnieyszego w tey mierze postanowienia reskryptem Kommissyi Organizacyyney z dnia 31 Lipca wydanego, nie iest mocen dawać żadney inicyatywy iako w przedmiotach, których decyzyią Nayiaśnieysze Trzy Proteguiące Dwory samym sobie zostawiły. JW. Reprezentant Siemoński z powodu powyższey odpowiedzi mówił, że nie żądał inicyatywy Senatu i tę niepotrzebną uważa, chciał mieć tylko odczytany takowy reskrypt w Izbie Prawodawczey na dowód wdzięczności przez Nayiaśn: Protektorom za udział zaręczaiący attrybucyie władzy Reprezentacyi Narodu, w którey cnotach znayduie rękoymiią zabezpieczenia praw i obrony ludu. JW. Sołtykowicz uważał odpowiedź Senatu za niezaspakaiaiącą z powodu, iż do wniosku JW. Reprezentanta Siemońskiego uczynił dodatek wydrukowania i dołączenia wzmiankowanego reskryptu przy konstytucyi iako rozwiiaiącego artykuł teyże tyczący się attrybucyi Reprezentacyi. JW. Delegowany Senator Kucieński wywodząc, że Nayiaśnieysi Protektorowie w skutku Traktatu kray nasz tworzącego przysłali swych Kommissarzy Pełnomocnych, którzy konstytucyią rozwinęli i oddali bez dołączenia dodatków" chociaż reskrypt wzmowią będący "iuż exystował, uważał robienie przy konstytucyi dodatku z powołanego reskryptu za antykonstytucyine. JW. Reprezentant Sołtykowicz przedstawiaiąc ważną epokę wydania tego reskryptu przez

Nayiaśnieyszego Imperatora Wszech Rossyi Króla Polskiego i przez Współ Protektorów przyiętego z względu kwestyonowaney przez Kommissyią Organizacyiną ważności obrad owczasowego Seymu po za obręb czasu przeciągnionych, które Nayiaśnieysi Protektorowie przez wzgląd iż się odnosiły do zniesienia podatku konsumpcyinego obmierzłego ludowi, upoważnić i przytem attrybucyie Reprezentacyi umocnić raczyli, wniósł, iż reskrypt powyższy iako ważny artykuł konstytucyią rozwiiaiący i obeymuiący skład praw i prerogatyw Izby Prawodawczey winien bydź przy Konstytucyi wydrukowany i dołączony. JW. Reprezentant Mąkolski mówił o nielegalnym sposobie ogłoszenia powyższego reskryptu iako nie w formie Statutom właściwey. JW. X. Reprezentant Dubecki uważał za formalny moment konstytucyi ogłoszenie tey przy traktacie, inaczey wszelkie obrady Seymu stósuiąc ie do późnieyszego rozwinięcia uległyby nieważności. JW. Reprezentant Soczyński żądał, ażeby reskrypt był wydrukowany przy konstytucyi iako rozwinięcie artykułu 13 konstytucyi. JW. Delegowany Senator Kucieński z artykułu 68 Statutu wniół, nietykalność konstytucyi i niezależenie od reprezentacyi rozwinięcia teyże. Gdy następnie JW. Reprezentant Soczyński żądał obiaśnienia iak ma bydź uważany ten reskrypt. JW. Delegowany Senator Kucieński oświadczył, że o tyle iest prawomocny, ile późnieyszemi reskryptami nie iest zniesiony, którego odmianę na żądanie JW. Reprezentanta Librowskiego wykazuiąc JW. Delegowany Senator Kucieński czytał późnieyszy reskrypt Kommissyi Organizacyiney z dnia 31 Lipca 1818 roku stanowiący, iż pierwszy Budżet przez Kommissyią Organizacyiną ustanowiony, ma bydź uważany iako trwaiące prawo i do zmian tego potrzeba inicyatywy Senatu.

JW. Reprezentant Lipczyński przywodząc, że Nayiaśnieysi Protektorowie sami orzekli w mowie będący reskrypt i gdy komittenci tychże członki Kommissyi Organizacyiney większey mocy mieć nie mogli, uważał ten reskrypt za rozwinięcie konstytucyi i obowiązuiące prawo. JW. Reprezentant Siemoński mówił o despotyzmie konstytucyinym gdyby prawo budżetu było przy Rządzie, a przywodząc nierozdzielność Rządu z Narodem iako środek zapewnienia szczęścia ludu, za udział wyłączoney władzy Reprezentacyi w stanowieniu budżetu, wynurzał wdzięczność Nayiaśnieyszym Protektorom.

W dalszym ciągu działań Seymu, Sekretarz Seymowy odczytał odpowiedź Senatu na wniesiony proiekt JW. Reprezentanta Nowickiego co do ustanowienia i uposażenia domu roboty Ubogich, w którey odpowiedzi Senat przyznaiąc należny wzgląd przedstawionemu proiektowi iako nastręczaiącemu naypewnieyszy i naydogodnieyszy środek utrzymania bezpieczeństwa publicznego i zapewnienia się względem osób, które się stały podeyrzanemi, z przyczyny, iż nie są w stanie okazania pewnych utrzymania życia funduszów, bacząc iednak że ustanowienie domu roboty Ubogich bez znacznych nakładów ciągleby się utrzymywać nie zdołało, a pomyśleć nie można, aby w niniejszym stanie rzeczy korzyść z prac w tym domu odbywanych

mogła wynagrodzić koszta, tudzież ażeby bez licznych i pomocy rozmaitego stopnia siły i usposobienia wymagaiących fabryk mieli zawsze zatrudnienia zamiarowi odpowiedaiące, znalazł potrzebę zawieszenia proiektu dopoki albo zamożność Skarbu nie dozwoli pewney części dochodów publicznych zwrócić na ten przedmiot, albo stosunki kraiu naszego z ościennemi państwami nie będą tak sprzyiaiące przemysłowi tuteyszo-kraiowemu, iżby oswobodzony od wszelkich przeszkód mógł istotnie zakwitnąć. JW. Repr. Nowicki przymawiaiąc się do odczytaney odpowiedzi Senatu, odczytał swe uwagi i żądał aby ieżeli Kommissyia Budżetowa nie odkryie iakowych ieszcze funduszów na zakład domu Ubogich, wezwany został Senat Rządzący o zastanowienie się dalsze nad obmyśleniem środków, któreamiby w czasie mógł istnąć dom roboty Ubogich iako iedyny sposób zapobieżenia niedoli i żebractwu oraz napływowi ludzi podeyrzanych. JW. Reprezentant Sołtykowicz wniosł, iż gdy Senat Rządzący dla upięknienia Miasta ma fundusze, aby raczey te na rzecz domu Ubogich były obrócone, iako do istotnego celu społecznego życia stosuiące się, mówił następnie o przeciążeniu Towarzystwa Dobroczynności przez narzucanie z strony Policyi osób niekwalifikuiących się do domu schronienia Ubogich i żądał, aby było ograniczone przyimowanie Ubogich do osób niezdolnych ponosić pracy przez wiek i kalectwo, radził przytym potrzebę urządzenia służących dla uprzątnienia próżniactwa i uczynił wniosek, aby Senat Rządzący przyiął życzenia Reprezentacyi na poprzednich Seymach w przesłanych proiektach o służących oświadczone i iako w materyi łączney urządzenia Policyinego z ustawą Skarbową co do potrzeby kosztów przyspieszył nadesłanie proiektu.

JW. Marszałek zawiadomił Izbę Prawodawczą, iż co do urządzenia służących będącego ustawą Policyiną Senat Rządzący wyznaczył Komitet do roztrząśnienia i zgłębienia przedmiotu. Izba Prawodawcza postanowiła wezwać Senat Rządzący o przyspieszenie urządzenia służących.

(Dalszy ciąg w następnym Numerze.)

Leon Chwalibogowski,
Sekretarz Seymowy.

Z Londynu d. 6 Grudnia.

N. Król powrócił wczoray z Windsoru do miasta. — Rada Ławników uchwaliła wczoray adres do Króla nagamaiący postanowienie rady gminney (względem oddalenia teraźnieyszych Ministrów.) Rada ławników składa się z 26 członków, lecz nie znaydowało się na tem posiedzeniu 12 członków wraz z Lordem Prezydentem, i adres przeszedł większością 8 głosów przeciw 6.

Słychać, iż Ministrowie nie chcą iuż nic daley przeciw Królowey przedsiębrać; wyznaczony iey ma bydź pałac, i za otworzeniem parlamentu wnieść ma Lord Castlereagh o wyznaczenie iey roczney pensyi. Ażeby zaś iey imie umieszczone było w modłach kościelnych, o tem powszechnie wątpią.

W oknach wielu szynkowni piwnych i gorzałczanych widać teraz odmalowane flasze, na których opiera się w całey wielkości wizerunek Królowey, a na flaszach znayduie się napis: "Królowey

krople wzmacniaiące serce."

Krolowa odebrała wczoray 30 adressów, p między któremi znaydował się także ieden od Brighton. Podług gazety Times, rzeknąć Królowa miała do iednego z deputowanych: iż cieszy ią, że mięszkancy Brighton o niey nie zapomnieli, na co ten odpowiedział: iż Krolowa Imć. może bydź pewną, że mięszkańcy Brigton nigdy o niey nie zapomną. Jedna z processyy do niey miała mnostwo chorągiewek, z których na iedney był napis: "Bogu dzięki, ludowi i wolności druku &c.," i ten napis miał się Królowey szczególniey podobać. — Gazeta Times zbiia pogłoskę, iakoby Bergami do Londynu przybydź miał i obiąć znowu urząd szambelana przy Królowey, iako też pogłoski, iż Królowa znaydować się w tym tygodniu będzie w teatrach Drury lane i Coventgarden, i iakoby pod Paryżem wieś kupiła. Taż gazeta dodaie, że Bergami nie wyiechał z swey wioski pod Medyolanem, a zatem nie znaydował się w Paryżu.

Gazeta Dworska zapełniona iest adressami do Króla od parafiy Londyńskich i z wewnątrz kraiu, w których naganiaią usiłowania złych ludzi chcących kray zaburzyć, do czego przyczeniа się bezczelne nadużycie wolności druku. Oświadczaią przywiązanie swoie do Krola i Rządu, i zaręczaią przykładanie się wszystkiemi sposobami do utrzymania konstytucyi i istnieiących ustaw. Jeden z takowych adressów podpisany nawet został od mnostwa znakomitych obywateli i kupców w parafii Ławnika Wood.

Onegday nastąpiło zaślubienie Hr. Errol, dziedzicznego Lorda Hetmana i Marszałka Szkocyi, z Panną Fitz-Clarence, trzecią córką J. Królewicowskiey Mci Xcia Klarencyi, w Kościele Swiętego Jerzego.

Wczoray straconych tu znowu zostało 6 ludzi za fałszowanie biletów bankowych i inne przestępstwa.

P. Canning miał u Króla długie prywatne posłuchanie. — Lord Liverpool został niedawno w podróży do swey wsi Walmercastle od stronników Królowey wielorako znieważony.

Ostatni Numer pisma *Quarterly-Rewiew*, którego wydawca Murray 14.000 exemplarzów sprzedaie, zawiera o społecznem życiu w Niemczech, co następuie: "Szczerość, zapał, otwartość, wytrwałość w myśleniu i czynach, i poprzedzaiąca wszystkie czynności handlowe i pożycia uczciwość, czynią Niemców nayszacownieyszemi ludźmi na ziemi. —

List z wyspy S. Tomasza pod d. 15 Października w gazecie Sun umieszczony, donosi o niewątpliwym opanowaniu przez powstańców południowey Ameryki S. Martha, i zapewnia, iż Kartagena nie długo potrafi się trzymać, ponieważ tak mięszkańcy, iako i woysko wycieńczonemi są głodem i trudami. Z przednich straży Jenerała Morilla codziennie powiększa się ucieczka żołnierzy. Jenerał La Torre powrócił po swoim pobiciu do Karakas, gdzie złożona zaraz została rada woienna. Oczekiwano tam co chwila Morilla, który oświadczyć iuż miał, iż bez posiłków z Hiszpanii utrzymać się w Karakas nie może. Mięszkańcy Karakas i la Guayra są zupełnie za niepodległością, i wszystko każe się spodziewać, iż cho-

rągwie Wasingtona południowey Ameryki (Bolivara) za miesiąc powiewać będą na wałach obu tych miast. Spodziewaią się także, iż kongres półnoney Ameryki, po zgromadzeniu się swoim d. 15 Listopada, uzna zaraz niepodległość Rzpltey Kolumbiyskiey.

W Honduras, tey okolicy, którą cudzoziemcy raiem ziemskiem nazywaią, ponieważ oprócz kopalni złota i srebra obdarzyła ią natura podwoynemi w roku żniwami, było d. 15 Sierpnia tak gwałtowne trzęsienie ziemi, iż po obalały się Kościoły i domy, porozstępowały skały, pomiędzy któremi puściła się rzeka. Wiele ludzi padło ofiarą tego okropnego zdarzenia.

Z Paryża d. 6 Grudnia.

Xiężna Berry odwiedza teraz ieden po drugim dobroczynne tuteysze zakłady. W szpitalu Maryi Teressy, który zostaie pod dozorem Hrabiny Chateaubriand, oddał Hr. Chateaubriand tey Xiężnie blaszaną i ołowiem wylewaną flaszkę z wodą z rzeki Jordanu, którą sam nabrał, i drugą szklaną z takąż wodą, którą Anglik Joliise przywiózł. Rzeczona woda z rzeki, w którey Jezus Chrystus był chrzczony, użytą bydź ma przy chrzcie Xcia Bordeaux.

P. Cousin, uczeń i zastępca P. Royer-Collard, był przed 2 laty od Rządu do Niemiec wysłany, dla uczenia się Niemieckiey filozofii i wydoskonalenia w tey nauce. Lubo urzędownie oznaymionem zostało, iż tylko uczone prace wstrzymuią go teraz od zastępowania katedry P. Royer-Collard, twierdzą wszelako niektórzy, iż kommissyia publicznego oświecenia dla iego demokratycznego systematu uznała go za niezdatnego do uczenia w duchu monarchiczney konstytucyi.

P. i F... były Królewski ochotnik, który d. 20 Marca wziął się do broni za J. K. Mość, znaleziony onegday został z głodu umarły przy iedney z tuteyszych studzien. Pogrzebany został kosztem publicznym i podczas iego pogrzebu zbierano składkę dla iego cierpiącey niedostatek rodziny.

W Marsylii chciało się dwóch braci na pistolety poiedynkować, a trzeci miał bydź świadkiem tey dzikiey walki, gdy przecież dowiedziała się wcześnie o tem Policyia i rozbroiła walczących.

Z Brazylii przybyli tu napowrót Bawarscy uczeni Martins i Spiz, którzy tu kilka dni zabawią. Przywiezli oni między innemi osobliwościami dwoie młodych Indyianów, każde z innego szczepu; dziewczyna nosi w nosie obrączki, chłopiec zaś ma wargi czarno napuszczane. Podług zeznania tych podróżnych krowia ospa nie może bydź na krajowcach Brazyliyskich dla grubey ich skóry używaną; iad ospy działa więc niebezpiecznie na wewnętrzne części ciała. (Możnaby iednak temu zaradzić, iak n. p. przez odmiękczaiące plastry.)

Przybyli do Marsylii z Egiptu podróżni zapewniaią, iż kanał Nilu ukończony iuż iest od Rosetty aż do słupa Pompeiusza przy Alexandryi, i potrzebuie tylko ieszcze bydź do starego portu doprowadzonym; lecz zła iego budowa nie wiele obiecuie korzyści dla żeglugi. Spodziewać się iednak należy w Egipcie ważnych odkryciów starożytności, ponieważ Arabowie wzięli się teraz sami do kopania, i wydobyli iuż z głębi na kilkanaście sążni mnóstwo wazonów, mumiy i t. d. Szczególniey trudnią się Arabowie Gournonu kopaniem, spodziewaiąc się znacznych zysków za wynalezione rzeczy.

Przybyli tu Jenerał porucznik Hr. Woronzow, pierwszy Jenerał adjutant N. Cesarza Rossyyskiego, i członek Angielskiego parlamentu Lord Alranley nawiększy obrońca Królowey Angielskiey.

DODATEK
DO N^ro 103.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 24 GRUDNIA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

— *Z Krakowa.* —

SENAT RZĄDZĄCY

Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu.

Uwiadomiony, iż dotąd niewysledzeni źle myślący, usiłuią uszkadzać Ruble Rossyyskie, przez nięcie im wagi i wartości za pomocą Szeidewasser, a tym samym Publiczność oszkodę przyprawić; ostrzega ią, ażeby przy przyymowaniu Rubli Rossyyskich dała baczność, na powyżey wymienionym sposobem uszkodzone, gdyż te dla swey lekkości, iako też małych liter, i innych znaków Steplowych wydatności, łatwo poznanemi bydź mogą.

W Krakowie d. 15 Grudnia 1820 r.

Wodzicki.

Mieroszewski, Sek: Jen:

SENAT RZĄDZĄCY

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu.

Gdy z pomiędzy Członków maiących składać Komitet do zawiadywania Budową Pomnika Kościuszki wyznaczony, PP. Stanisław Mieroszewski i Kaiatan Florkiewicz, wymowili się słusznemi przyczynami od przyięcia tego zatrudnienia, Senat wezwał w dniu dzisieyszym w mieysce pierwszego P. Ignacego Mieroszewskiego, a w mieysce drugiego X. L. Łętowskiego, tudzież przydał iescze iednego Członka w osobie P. Maieranowskiego Konstantego, i o tem rownie Komitet rzeczony, iak i Publiczność zawiadomia.

W Krakowie d. 17 Grudnia 1820 r.

Wodzicki.

Mieroszewski, Sek. Jen. S.

Z Opawy d. 8 Grudnia.

D. 4 b. m. przybył tu Ces. Rossyyski tayny Radca, Minister sekretarz stanu Krolestwa Polskiego, Hr. Sobolewski.

Z Madrytu d. 24 Listopada.

D. 21 b. m. po godzinie 3 z południa powrócił tu N. Król z Królową i całą swoią rodziną z Eskurial. Cała osada i 4000 milicyi stały po obu stronach ulicy, przez którą NN. Królestwo iechali, pod bronią. Nadzwyczayne mnostwo zebranego ludu okazywało głośno swoią radość. Sto ieden z dział wystrzałów oznaymiły o tem pożądanem zdarzeniu, i iak tylko NN. Królestwo i ich rodzina do pałacu wysiedli, pokazali się zaraz z ganku i przypatrywali się przeciągaiącemu około nich woyskom przy okrzykach: Niech żyie konstytucyia! Niech żyie Król konstytucyyny! Cały ten wieczór był w Madrycie prawdziwą uroczystością ludu.

Przy zaczenaiacey się prenumeracie na Gazetę Krakowską od 1go Stycznia 1821 wpraszą Redakcyia życzących ią trzymać o wczesne się zgłaszanie.

Przed powrotem Króla Gubernator Madrycki, Jenerał Vigodet, wydał do żołnierzy osady odezwę, w którey pochwalił ich postępowanie i ducha, który ich ożywia, i wyraził, iż doniósł NN. Królestwu, że przy powrocie do stolicy będą od woysk tak przyiętemi, jak na walecznych żołnierzy Hiszpańskich przystoi polega więc na ich sławie, że iego przyrzeczenie należycie dopełnionem zostanie. Naywiększą, d dał, byłoby dla niego chwałą, gdyby wypadła potrzeba na czele walecznych braci wystąpić w pole, trzymaiąc w iedney ręce szpadę, a w drugiey konstytucyą przy okrzykach: Niech żyie konstytucya! Niech żyie Król konstytucyyny! Niech żyie Religia oyców naszych!

Zapewniaią, iż Jenerał Riego mianowany iest Jenerałem kapitanem Aragonu, Jenerał Velasco, Jenerałem kapitanem Guipuscoa, a Jenerał Adonoilhu Jeneratem kapitanem Madrytu.

P. Valdes, który oddawna mianowany iest Ministrem woyny, przybył teraz do Madrytu i obiął swoie urzędowanie.

D. 21 w wieczór odkryto w iednym domu w ulicy S. Bernarda zgromadzenie ludzi zmawiaiących się przeciw spokoyności publiczney; ale za zbliżeniem się urzędników policyi, widać iż byli ostrzeżonemi, rozbiegli się; iednego tylko złapano i wraz z właścicielką domu i iey synem do więzienia zaprowadzono. Jak mówią, znaydował się na czele tego spisku ieden pułkownik, który d. 21 rozdać miał 5000 Fr. dla uzyskania stronników przeciw konstytucyynemu systematowi.

Wydział Stanów chce prosić Króla o oddalenie od swoiego Dworu 60 przeszło osób które zostaią w podeyrzeniu, iż przeciwnemi są teraźniayszemu systematowi.

W Avili, lubo z powodu ostatniego spisku przeszło 20 osób uwięziono, zachodzi ieszcze obawa. D. 16 pokazało się na tamteyszem przedmieściu 6 konnych żołnierzów, którzy ściśle wywiadywali się o siłę osady, straży około więzień, i t. d. potem znikněli, co lękać się każe napadu zbroyney kupy. — W Viana w Nawarze postrzeżono przylepione wiersze, które konczyły się: "Niech żyie Religia! Precz z konstytucyią!" — Pod Burgos przyszło pomiędzy 36 uzbroionemi buntownikami i częścią osady, w którey kilkunastu z pierwszych pochwycono. Pobliski klasztor był siedliskiem buntowników. W Walencyi był znowu lud przez 3 dni w poruszeniu; żądał głowy Elio i ukarania Arcybiskupa. Ostatni został do Rzymu wysłany; dochody iego na skarb zaięto i na wynagrodzenie sierot po straconych patryotach przeznaczono.

D. 11 b. m. odpłynęła z Kadyxu dywizyia okrętowa do południowey Ameryki pod rozkazami Kapitana fregaty Labord, która prowadzi 4 przewozowe okręty z ammunicyią, żywnością, mundurami i innemi potrzebami.

— D. 28. —

Król od powrotu pracuie z Ministrami. J. K. M. zatwierdził także uchwałę stanów, przez którą duchowni poddanemi są pod sądy świeckie. — Po powrocie Króla nastąpiło wytłumaczenie się pomiędzy nim, wydziałem Stanów i Ministrami, co wielką tu sprawiło radość.

Uwięziony tu został Kamerdyner Królewski Basencourt i Pułkownik Amana,

których pomiędzy rewolucyonistów 5000 Fr. rozdał. Właściwie nazywać on się ma Patrycy Perez.

Jeden naygorliwszy z członków Stanu, P. Isturiz z Kadyxu, który dawniey 10 lat był więziony, umarł tu w tych dniach.

Biskup Murcyi, któremu nie podoba się teraźnieyszy porządek rzeczy, chce porzucić dostoyność swoią i wrócić do zakonney celi. (Zakony proszalne nie są w Hispanii zniesione; ale wolno im się sekularyzować.)

Z Neapolu d. 24 Listopada.

Rozbroienie miasta Palermo przys o sobiło nam znaczny zapas broni i amunicyi; przybyło iuż ztamtąd 150 spiżowych dział i 15,000 karabinów, oprócz znaczney ilości prochu. Zawsze ieszcze zachodzi mniemanie, iż pokóy nie będzie przerwany; pomimo iednak tey nadziei nie zaniedbane iest przygotowanie do obrony. Wyszło tu niedawno kilka pisemek o zmianach, iakie w konstytucyi Hiszpańskiey poczynić należy, dla zastósowania iey do potrzeb ludu Neapolitańskiego i spokoyności Włoch. Jedno z nich proponuie następuiące trzy zmiany: 1) Zaprowadzenie dwóch izb, z których iedna składa aby się z wyższey szlachty; 2) zaprowadzenie Królewskiego Veto na wzór Anglii i Francyi; 3) utrzymanie maioratow. Życzyćby iednak należało, aby nasz parlament wszystkie proiekta do reformy i za wczesne wnioski na bok odłożył, a trudnił się iedynie przedmiotami wewnętrznego i zewnętrznego bezpieczeństwa. Szczególniey ucieszyłoby publiczność, gdyby powzięła wiadomość o zagranicznych naszych stosunkach, ponieważ od rapportu, który Minister spraw zagranicznych przed miesiącem zdał, nic daley o nich nie słyszemy; wszystko udzielane iest na taynych posiedzeniach parlamentu, a te, że zaczęsto bywaią, nie zdaią się naylepszego czynić wrażenia.

Królewic Jeneralny Wikaryusz postanowił, iż przy każdey woyskowey dywizyi znaydować się ma Marszałek polny, brygadyer lub pułkownik, który trudnić się wyłącznie będzie urządzeniem pospolitego ruszenia i legionów i nosić ma nazwisko podinspektora. — Tenże Królewic oświadczył, iż w przypadku napadu nieprzyiacielskiego sam stanie na czele woyska.

D. 19 b. m. obchodzone u Dworu były z wielką uroczystością, wystrzałami z dział &c. imieniny Królewiczowney Izabeli, małżonki Jeneralnego Wikaryusza. Gdy w wieczór pokazał się Król z całą swoią rodziną w pięknie oświeconym teatrze S. Karola przyięty był z naywiększym zapałem.

Z Nowegoiorku d. 4 Listopada.

Z Port au Prince na St. Domingo, czyli Hayti, dowiaduiemy się od Kapitana Mason okrętu Weymouth, który we 22 dni przybył tu wczoray z powyższego miasta, że dowodzący w St. Mark Jenerał został ścięty, i że głowa iego w zielonym worku zawieziona została Prezydentowi Boyer do Port au Prince.

Część woyska Chrystofa, czyli Króla Hayti, w liczbie 6000 ludzi zbuntowała się i pod chorągwie Prezydenta Boyer udała, który wyruszył zaraz z 18,000 ludzi i St. Marc opanował. Jeden z iego adiutantów przywiózł do Port au Prince 6 chorągwi.

W Port au Prince rozchodziła się pogłoska, że Chrystof, czyli Król Haiti Henryk dnia 5 Lipca umarł.

Z Rio-Janeyro d. 3 Października.

Przybyła tu Amerykańska fregata Konstelacyia, która wiezie posła do Buenos-Ayres. Do Rządu Kolumbiyskiego wysłany także został aient Amerykański. Niema zatem wątpliwości, iż północna Ameryka uzna niepodległość Rzpltey Kolumbiyskiey. W Lima obawiaią się rewolucyi, i z tego powodu przeniosło się tu wiele ztamtąd mieszkańców.

Eskadra Francuzka odpłynęła ztąd d. 11. Września; liniowy okręt Kolos o 80 i fregata Galatea o 52 działach udały się do Buenos Ayres. Maią one wraz z innemi okrętami zasłaniać handel Francuzki, i Limę odwiedzić.

Przybyli tu trzey Hiszpańscy Kommissarze, którzy wiezą propozycyie zgody do powstałych nad rzeką Plata prowincyy.

Do Prześwietney Publiczności.

Niżey podpisana Przełożona Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia w Szpitalu S. Łazarza na Wesoły przy Krakowie, powodowana niedostatkiem starey bielizny na charpie do opatrywania i obwiązania Ran skaliczały h chorych potrzebney, i gdy tą z domu niemogąc wystarczyć, psuć musi dobrą i całą bieliznę; zmuszona iest udać się z naypokornieyszą prosbą do czułey i litościwey nad cierpiącą Ludzkością Prześwietney Publiczności, o zaopatrzenie Jey bielizną starą taką, która niebędąc iuż zdatną w domowem użyciu, tu stanie się darem użytecznym na charpie i płatki do obwiązania Ran koniecznie potrzebnym, za którą dobroczynność całe Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia wraz z skaliczałemi choremi błagać będzie Maiestat Boski o wynadgrodzenie sowite czułym Dobroczyńcom nad nędzą cierpiącey ludzkości. — Dano w Szpitalu na Wesoły dnia 22 Grudnia 1820 roku.

Marianna Scubek, S. M.

Naywiększe stopnie ciepła i zimna.

Dnia 10 Grudnia	r. b.	stopnie	ciepła		†	5,5
— 11	—	—	—	—	†	7,6
— 12	—	—	—	—	†	7,4
— 13	—	—	—	—	†	5,8
— 14	—	—	—	—	†	7,2
— 15	—	—	zimna		—	2,4
— 16	—	—	—	—	—	3,0
— 17	—	—	—	—	—	4,2
— 18	—	—	—	—	—	4,8
— 19	—	—	—	—	—	5,8
— 20	—	—	—	—	—	6,4

TEATR NARODOWY.

Dziś (w Niedzielę) to iest (dnia 24 Grudnia r. b. dana będzie nowa Komedyia w 1 akcie, z francuzkiego Pana Picard przetłómaczona, pod nazwiskiem: *Protekcyia.* — Po którey nastąpi Opera w 2ch aktach oryginalnie wierszem w Polskim ięzyku przez L. A. Dmuszewskiego napisana, pod nazwiskiem: *Nadgroda,* czyli: *Wskrzeszenie Królewstwa Polskiego.*)

DONIESIENIA.

Gdy podpisanemu od W. Józefa Komornickiego, Obywatela Królestwa Polskiego, Wexel dany na Summę złp. 2000 w Talarach Pruskich ieden po złp. 6 rachuiąc pod datą dnia 15 Stycznia 1818 roku zaginał, i gdy podpisany pochodzącą z rzeczonego Wexlu Summę złp. 2000 od W. Józefa Komornickiego w zupełności odebrał, i onego z takowey Aktem urzędowym w d. 14 Grudnia 1820 kwituiąc, wspomniony Wexel na zawsze umorzył i za nic mający żadnego znaczenia orzekł; ostrzega przeto każdego ktoby wyżey wspomniony Wexel na złp. 2000 znalazł lub posiadł, iż tem na mocy powyższego urzędowego Aktu żadnego więcey waloru niema i na zawsze zostaie umorzony. — W Krakowie d. 10 Grudnia 1820.

Stanisław Żukowski.